

Υπόθεση C-155/24

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

28 Φεβρουαρίου 2024

Αιτούν δικαστήριο:

College van Beroep voor het bedrijfsleven (Κάτω Χώρες)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

27 Φεβρουαρίου 2024

Εκκαλούντες:

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Philip Morris Benelux BV

Philip Morris Investments BV

JT International Company Netherlands BV

Vereniging Nederlandse Sigaretten- & Kerftabakfrabrikanten

Van Nelle Tabak Nederland BV

British American Tobacco International (Holdings) BV

Εφεσίβλητο:

Stichting Rookpreventie Jeugd

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Η διαφορά της κύριας δίκης αφορά αίτηση που υπέβαλε στη Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (Ολλανδική Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων και Καταναλωτικών Προϊόντων, στο εξής: NVWA) το Stichting Rookpreventie Jeugd (Ίδρυμα για την πρόληψη του καπνίσματος στους νέους, Κάτω Χώρες, στο εξής:

Stichting) προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα τσιγάρα φίλτρου που διατίθενται στην ολλανδική αγορά, όταν χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τον προορισμό τους, δεν υπερβαίνουν τα μέγιστα επίπεδα εκπομπών πίσσας, νικοτίνης και μονοξειδίου του άνθρακα (στο εξής: μέγιστα επίπεδα εκπομπών), τα οποία προβλέπονται στην οδηγία 2014/40.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αφορά την ερμηνεία των άρθρων 3 και 4 της οδηγίας 2014/40. Από τον συνδυασμό των δύο αυτών διατάξεων προκύπτει ότι απαγορεύεται στις επιχειρήσεις να διαθέτουν στην αγορά των κρατών μελών ή να κατασκευάζουν τσιγάρα με επίπεδα εκπομπών που υπερβαίνουν τα μέγιστα επίπεδα που καθορίζονται στην οδηγία 2014/40, τα οποία μετρούνται βάσει των προτύπων ISO που προβλέπει η οδηγία αυτή.

Προδικαστικά ερωτήματα

- 1) Έχει το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/40/ΕΕ την έννοια ότι τα πρότυπα ISO που δεν έχουν δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να αντιταχθούν στους ιδιώτες, συμπεριλαμβανομένου του Stichting, ακόμη και όταν ο συγκεκριμένος ιδιώτης ήταν σε θέση να λάβει γνώση των προτύπων αυτών και να τα αποκτήσει (έναντι πληρωμής);
- 2) Έχει το μη αντιτάξιμο του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/40/ΕΕ στους ιδιώτες, στο μέτρο που η διάταξη αυτή παραπέμπει σε πρότυπα ISO που δεν έχουν δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια της απαγόρευσης της στέρησης του δικαιώματος να ζητείται η επιβολή των μέγιστων επιπέδων εκπομπών πίσσας, νικοτίνης και μονοξειδίου του άνθρακα που προβλέπονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής;
- 3) Έχει η φράση «χρησιμοποιείται σύμφωνα με τον προορισμό του» στον ορισμό των «εκπομπών» του άρθρου 2, σημείο 21, της οδηγίας 2014/40/ΕΚ την έννοια ότι αφορά χρήση κατά τρόπο όσο το δυνατόν πλησιέστερο στις συνήθειες καπνίσματος του ανθρώπου, οπότε η μέτρηση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη μερική τουλάχιστον κάλυψη των μικρών οπών αερισμού στο φίλτρο των τσιγάρων και/ή τον όγκο του καπνού και τη συχνότητα εισπνοής του, ή η φράση αυτή αφορά μόνον τον τρόπο κατανάλωσης των τσιγάρων μέσω διαδικασίας καύσης;
- 4) Αν, με βάση την απάντηση στο τρίτο ερώτημα, τα πρότυπα ISO που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/40/ΕΕ δεν είναι κατάλληλα για τη μέτρηση των επιπέδων εκπομπών: α) Συνεπάγεται ο σκοπός της επίτευξης υψηλού επιπέδου προστασίας της δημόσιας υγείας, ιδίως για τους νέους, τον οποίο επιδιώκει η οδηγία 2014/40/ΕΕ, ότι οι αρχές της ασφάλειας

δικαίου και της σαφήνειας του νόμου δεν απαγορεύουν να αντιτάσσεται στους παραγωγούς καπνού η εφαρμογή εναλλακτικής μεθόδου μέτρησης;

Αν, λαμβανομένων υπόψη των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της σαφήνειας του νόμου, στο τέταρτο ερώτημα, υπό α', δοθεί καταφατική απάντηση:

4β) Επιτρέπεται στα κράτη μέλη να θεσπίζουν ή να εφαρμόζουν από μόνα τους εναλλακτική μέθοδο μέτρησης, εν ανάγκη μόνον προσωρινά, την οποία (επίσης) μπορούν να αντιτάσσουν στους παραγωγούς καπνού και

4γ) πώς συμβιβάζεται η εφαρμογή εναλλακτικής μεθόδου μέτρησης με τον σκοπό της (μέγιστης) εναρμόνισης και της διευκόλυνσης της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς που επιδιώκει η οδηγία 2014/40/ΕΕ;

5α) Εξακολουθούν να ισχύουν πλήρως τα μέγιστα επίπεδα εκπομπών που καθορίζονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/40/ΕΕ όταν πρέπει να εφαρμοσθεί εναλλακτική μέθοδος μέτρησης;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πέμπτο ερώτημα, υπό α':

5β) Επιτρέπεται στα κράτη μέλη να καθορίζουν ή να εφαρμόζουν από μόνα τους εναλλακτικά μέγιστα επίπεδα εκπομπών, εν ανάγκη μόνον προσωρινά, τα οποία (επίσης) μπορούν να αντιτάσσουν στους παραγωγούς καπνού και

5γ) πώς συμβιβάζεται η εφαρμογή εναλλακτικών μέγιστων επιπέδων εκπομπών με τον σκοπό της (μέγιστης) εναρμόνισης και της διευκόλυνσης της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς που επιδιώκει η οδηγία 2014/40/ΕΕ;

6α) Αν επιτρέπεται στα κράτη μέλη να θεσπίζουν ή να εφαρμόζουν εναλλακτική μέθοδο μέτρησης η οποία μπορεί να αντιτάσσεται στους παραγωγούς καπνού, συνεπάγεται ο σκοπός της επίτευξης υψηλού επιπέδου προστασίας της δημόσιας υγείας, ιδίως για τους νέους, τον οποίο επιδιώκει η οδηγία 2014/40/ΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 23, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, ότι τα τσιγάρα που διατίθενται στο εμπόριο στις Κάτω Χώρες πρέπει να αποσύρονται από την αγορά μέχρις ότου θεσπισθεί νέα μέθοδος μέτρησης και, ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί αν τα τσιγάρα, όταν χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τον προορισμό τους, δεν υπερβαίνουν τα μέγιστα επίπεδα εκπομπών;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο έκτο ερώτημα, υπό α':

6β) Έχουν οι παραγωγοί καπνού στην περίπτωση αυτή δικαίωμα σε μεταβατική περίοδο;

7) Αν έχει θεσπισθεί ή εφαρμόζεται εναλλακτική μέθοδος μέτρησης, ενδεχομένως σε συνδυασμό με εναλλακτικά μέγιστα επίπεδα εκπομπών, έχουν οι παραγωγοί καπνού στην περίπτωση αυτή δικαίωμα σε μεταβατική περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας να μπορέσουν να προσαρμοσθούν σε αυτή την εναλλακτική μέθοδο μέτρησης και στα τυχόν εναλλακτικά μέγιστα επίπεδα εκπομπών;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οδηγία 2014/40/ΕΕ, στο εξής: οδηγία, αιτιολογικές σκέψεις 8 και 51, άρθρο 2, σημεία 10 και 21, άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 3, καθώς και άρθρο 23, παράγραφος 2

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρα 24 και 35

Απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, Stichting Rookpreventie Jeugd κ.λπ. (C-160/20, EU:C:2022:101) (στο εξής: απόφαση Stichting Rookpreventie)

Απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2007, Skoma-Lux (C-161/06, EU:C:2007:773) (στο εξής: απόφαση Skoma-Lux).

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου και εθνική νομολογία

Wet van 10 maart 1988, houdende maatregelen ter beperking van het tabaksgebruik, in het bijzonder ter bescherming van de niet-roker (νόμος της 10ης Μαρτίου 1988, για τα μέτρα περιορισμού της καταναλώσεως καπνού, ιδίως για την προστασία των μη καπνιστών, Κάτω Χώρες), άρθρα 1, 14 και 17α

Besluit van 14 oktober 2015, houdende samenvoeging van de algemene maatregelen van bestuur op basis van de Tabakswet tot één besluit (κανονιστική απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2015, για τη σύνοψη των γενικών διοικητικών μέτρων βάσει του καπνικού νόμου προς ενιαία έκδοση, Κάτω Χώρες), άρθρο 2.1

Regeling van de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 10 mei 2016 houdende regels inzake de productie, de presentatie en de verkoop van tabaksproducten en aanverwante producten (απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Υγείας, Ευζωίας και Αθλητισμού, της 10ης Μαΐου 2016, σχετικά με τους κανόνες για την παραγωγή, την παρουσίαση και την πώληση των προϊόντων καπνού και συγγενών προϊόντων, Κάτω Χώρες), άρθρα 1.1 και 2.1

Απόφαση του Rechtbank Rotterdam (πρωτοδικείου Ρότερνταμ, Κάτω Χώρες) της 20ής Μαρτίου 2020 (ECLI:NL:RBROT:2020:2382)

Απόφαση του Rechtbank Rotterdam (πρωτοδικείου Ρότερνταμ) της 4ης Νοεμβρίου 2022 (ECLI:NL:RBROT:2022:9297)

Απόφαση του College van Beroep voor het bedrijfsleven (διοικητικού εφετείου αρμόδιου επί οικονομικών υποθέσεων, Κάτω Χώρες) της 3ης Απριλίου 2012 (ECLI:NL:CBB:2012:BW2472)

Απόφαση του Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (τμήματος διοικητικών διαφορών του Συμβουλίου της Επικρατείας, Κάτω Χώρες) της 2ας Φεβρουαρίου 2011 (ECLI:NL:RVS:2011:BP2750)

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Τα μέγιστα επίπεδα εκπομπών των τσιγάρων που προβλέπονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας καθορίστηκαν βάσει μεθόδου που είναι ευρέως αποδεκτή στους επιστημονικούς κύκλους ως η πλέον κατάλληλη για τη χρήση των τσιγάρων σύμφωνα με τον προορισμό τους. Ωστόσο, από έρευνες που πραγματοποιήθηκαν το 2018 από το Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (Εθνικό ίδρυμα για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον, Κάτω Χώρες, στο εξής: RIVM) προκύπτει ότι σημειώνεται σημαντική υπέρβαση των εν λόγω μέγιστων επιπέδων εκπομπών όταν οι εκπομπές τσιγάρων μετρούνται με την αποκαλούμενη μέθοδο Canadian Intense.
- 2 Το Stichting ζήτησε από τη NVWA να αποσύρει από την αγορά τα τσιγάρα φίλτρου τα οποία, στο πλαίσιο των μετρήσεων που πραγματοποιήθηκαν με τη μέθοδο Canadian Intense, υπερβαίνουν τα ως άνω μέγιστα επίπεδα εκπομπών. Στις 20 Σεπτεμβρίου 2018, η NVWA απέρριψε την αίτηση του Stichting. Το Stichting άσκησε διοικητική προσφυγή κατά της απόφασης της NVWA, η οποία απορρίφθηκε με απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2019. Κατόπιν τούτου, το Stichting άσκησε προσφυγή κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Rechtbank Rotterdam (πρωτοδικείου Ρότερνταμ, Κάτω Χώρες, στο εξής: Rechtbank). Στις 20 Μαρτίου 2022, το Rechtbank (πρωτοδικείο) υπέβαλε στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με το κύρος και την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας.
- 3 Στην απόφαση Stichting Rookpreventie, το Δικαστήριο έκρινε ότι τα πρότυπα ISO, στα οποία παραπέμπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας, δεν μπορούσαν να αντιταχθούν στους ιδιώτες, διότι τα πρότυπα αυτά δεν είχαν δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (στο εξής: Επίσημη Εφημερίδα). Κατά το Δικαστήριο, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να κρίνει αν οι μέθοδοι που πράγματι χρησιμοποιήθηκαν για τη μέτρηση των επιπέδων εκπομπών είναι σύμφωνες προς την οδηγία, χωρίς να λάβει υπόψη το άρθρο της 4, παράγραφος 1.
- 4 Κατόπιν της απόφασης αυτής του Δικαστηρίου, το Rechtbank (πρωτοδικείο), με την απόφασή του της 4ης Νοεμβρίου 2022, έκρινε ότι τα πρότυπα ISO δεν μπορούσαν να αντιταχθούν στο Stichting και ότι η μέθοδος που χρησιμοποιείται στην οδηγία για τον καθορισμό των επιπέδων εκπομπών δεν είναι σύμφωνη προς την οδηγία αυτή, διότι η μέθοδος αυτή δεν μετρά τα επίπεδα εκπομπών που εκλύονται από το τσιγάρο όταν χρησιμοποιείται σύμφωνα με τον προορισμό του. Επομένως, δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί αν τηρούνται τα μέγιστα επίπεδα εκπομπών όσον αφορά τα τσιγάρα φίλτρου που πωλούνται στις Κάτω Χώρες. Το Rechtbank (πρωτοδικείο) δέχθηκε την προσφυγή.
- 5 Οι εκκαλούντες άσκησαν έφεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Το Stichting άσκησε αντέφεση. Στις αρχές του 2023, το RIVM μέτρησε τα επίπεδα εκπομπών για λογαριασμό της NVWA βάσει της

μεθόδου TobLabNet (Εργαστηριακού δικτύου καπνού) SOP 01 (Standard operating procedure for intense Smoking of cigarettes) του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ). Τα αποτελέσματα αυτά έδειξαν επίσης υπέρβαση των μέγιστων επιπέδων εκπομπών.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 6 Κατά το Stichting, τα πρότυπα ISO που προβλέπονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας δεν λαμβάνουν επαρκώς υπόψη τη χρήση των τσιγάρων σύμφωνα με τον προορισμό τους. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η μέθοδος που προβλέπεται στην οδηγία δεν λαμβάνει υπόψη τον τρόπο με τον οποίο ο καπνιστής καπνίζει ένα τσιγάρο στην πράξη, δηλαδή καλύπτοντας με τα χείλη και τα δάκτυλα τις μικρές οπές του φίλτρου.
- 7 Το Stichting, η NVWA και ο Staatssecretaris (Υφυπουργός, Κάτω Χώρες) θεωρούν ότι η διατύπωση «χρησιμοποιείται σύμφωνα με τον προορισμό του» του άρθρου 2, σημείο 21, της οδηγίας αναφέρεται στην κατανάλωση του τσιγάρου διά της εισπνοής καπνού, κατά τρόπο που βρίσκεται όσο το δυνατόν πλησιέστερα στις συνήθειες καπνίσματος του ανθρώπου. Ο καπνιστής καλύπτει τις μικρές οπές αερισμού στο φίλτρο του τσιγάρου με τα δάκτυλα και τα χείλη του και, με τον τρόπο αυτό, εισπνέει πιο βαθιά και πιο συχνά. Η μέθοδος μέτρησης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το γεγονός αυτό.
- 8 Αντιθέτως, κατά τις Philip Morris Benelux BV, Philip Morris Investments BV, JT International Company Netherlands BV, Van Nelle Tabak Nederland BV και British American Tobacco International (Holdings) BV (στο εξής, καλούμενες από κοινού: παραγωγοί καπνού), η εν λόγω διατύπωση αναφέρεται αποκλειστικά στην καύση του τσιγάρου, καθώς και στον καπνό που παράγεται από αυτή και, ως εκ τούτου, δεν είναι αναγκαίο να ληφθεί υπόψη η κάλυψη των μικρών οπών αερισμού. Συναφώς, παραπέμπουν στον ορισμό της έννοιας «τσιγάρο» στο άρθρο 2, σημείο 10, της οδηγίας.
- 9 Επιπλέον, οι παραγωγοί καπνού υποστηρίζουν ότι το ρήμα «αντιτάσσω» συνδέεται με υποχρέωση και όχι με τη στέρηση του δικαιώματος επιβολής επιπέδων εκπομπών, τούτο δε ανεξάρτητα από τα επιβαλλόμενα πρότυπα εκπομπών. Δυνατότητα αντιτάξεως υφίσταται μόνον, εφόσον το οικείο πρόσωπο υπέχει υποχρέωση. Οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 3 και 4 αφορούν αποκλειστικά τους παραγωγούς, τους εισαγωγείς και τους διανομείς της βιομηχανίας καπνού και όχι το Stichting. Κατά συνέπεια, το Stichting δεν μπορεί να αντλήσει δικαιώματα από τα άρθρα αυτά.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αποφάσεως περί παραπομπής

- 10 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, το ζήτημα της υπέρβασης των μέγιστων επιπέδων εκπομπών που καθορίζει η οδηγία έχει κεντρική σημασία. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι τα άρθρα 3 και 4 δεν είναι απολύτως σαφή και ότι αντιμετωπίζει

δυσχέρειες κατά την ερμηνεία του διατακτικού της αποφάσεως Stichting Rookpreventie. Επιπλέον, στο αιτούν δικαστήριο δεν είναι επίσης σαφές αν μπορούν να επιβληθούν μέτρα κατά των παραγωγών καπνού.

- 11 **Πρώτον**, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται πώς πρέπει να ερμηνευθεί η διατύπωση «στους ιδιώτες εν γένει». Τούτο είναι σημαντικό προκειμένου να καθορισθούν τα πρόσωπα στα οποία μπορούν να αντιταχθούν τα πρότυπα ISO που προβλέπονται στην οδηγία. Με την απόφαση Stichting Rookpreventie, το Δικαστήριο έκρινε ότι, μολονότι τα πρότυπα αυτά μπορούν να αντιταχθούν σε επιχειρήσεις (σκέψη 52), εντούτοις, ελλείψει δημοσιεύσεως στην Επίσημη Εφημερίδα, δεν μπορούν να αντιταχθούν στους ιδιώτες εν γένει (σκέψεις 48, 51 και 73). Λόγω της μη ομοιόμορφης χρήσης της διατυπώσεως αυτής στην απόφαση και στις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις της, δεν είναι σαφές στο αιτούν δικαστήριο αν έχει την έννοια ότι τα πρότυπα ISO δεν μπορούν να αντιταχθούν «στους ιδιώτες εν γένει» υπό την έννοια «του ευρύτερου κοινού» ή αν πρόκειται για πρότυπα τα οποία δεν μπορούν να αντιταχθούν στους ιδιώτες γενικώς, δηλαδή κατ' αρχήν.
- 12 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν, παρά ταύτα, τα πρότυπα ISO μπορούν να αντιταχθούν στους ιδιώτες, εφόσον αυτοί είχαν πράγματι τη δυνατότητα να λάβουν γνώση των προτύπων αυτών, όπως στην περίπτωση του Stichting. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σκόπιμο να υπομνησθεί η σκέψη 48 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Skoma-Lux. Επίσης, το Stichting εκπροσωπεί τα συμφέροντα ιδιωτών που δεν γνωρίζουν αυτά τα πρότυπα ISO, το δε Stichting έχει αποκτήσει τα πρότυπα ακριβώς στο πλαίσιο της διεξαγωγής αυτής της διαδικασίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, η δυνατότητα αντιτάξεως των προτύπων ISO θα σήμαινε ότι το Stichting δεν θα ήταν σε θέση να επιτύχει τον σκοπό που επιδιώκεται με την εν λόγω διαδικασία και, ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτή.
- 13 **Δεύτερον**, βάσει των προεκτεθέντων, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς την έννοια του ρήματος «αντιτάσσω». Με την από 4 Νοεμβρίου 2022 απόφασή του, το Rechtbank Rotterdam (πρωτοδικείο Ρότερνταμ) επισήμανε ότι το ρήμα αυτό συνδέεται τόσο με υποχρέωση όσο και με τη δυνατότητα στέρησης δικαιώματος. Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι το μη αντιτάξιμο του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας και της προβλεπόμενης σε αυτό παραπομπής στα πρότυπα ISO έναντι του Stichting πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το Stichting δεν μπορεί να στερηθεί του δικαιώματος να ζητήσει την επιβολή των μέγιστων επιπέδων εκπομπών που καθορίζονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας, τούτο δε ανεξαρτήτως των προτύπων ISO που προβλέπονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής.
- 14 **Τρίτον**, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί ποιες μέθοδοι μέτρησης είναι κατάλληλες για τη μέτρηση των μέγιστων επιπέδων εκπομπών πίσσας, νικοτίνης και μονοξειδίου του άνθρακα που εκλύονται από τα τσιγάρα όταν ένα τσιγάρο χρησιμοποιείται σύμφωνα με τον προορισμό του και, ειδικότερα, ποια είναι η έννοια της φράσεως «χρησιμοποιείται σύμφωνα με τον προορισμό του»

κατά το άρθρο 2, σημείο 21, της οδηγίας 2014/40. Αφενός, από τη σκέψη 74 της αποφάσεως Stichting Rookpreventie προκύπτει ότι εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει αν οι μέθοδοι που πράγματι χρησιμοποιήθηκαν για τη μέτρηση των μέγιστων επιπέδων εκπομπών είναι σύμφωνες προς την οδηγία αυτή. Το αιτούν δικαστήριο συνάγει εξ αυτού ότι δεν πρόκειται κατ' ανάγκην για τα πρότυπα ISO. Αφετέρου, κατά το αιτούν δικαστήριο, η διατύπωση «χρησιμοποιείται σύμφωνα με τον προορισμό του», λαμβανομένων υπόψη των λοιπών γλωσσικών αποδόσεων, πρέπει να έχει την έννοια ότι «χρησιμοποιείται όπως προβλέπεται». Ωστόσο, δεν είναι σαφές αν αναφέρεται στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη εγγύτητα με τις συνήθειες καπνίσματος του ανθρώπου, στον καπνό που παράγεται κατά τη διαδικασία καύσης ή σε συνδυασμό αυτών των δύο. Στην πρώτη περίπτωση, ο όγκος του καπνού και η συχνότητα εισπνοής του θα ήταν καθοριστικής σημασίας για τη μέτρηση των μέγιστων επιπέδων εκπομπών και οι μικρές οπές αερισμού θα έπρεπε να καλύπτονται τουλάχιστον εν μέρει, πράγμα που δεν συμβαίνει κατά τη μέτρηση των μέγιστων επιπέδων εκπομπών σύμφωνα με τα πρότυπα ISO. Στην περίπτωση αυτή, τα πρότυπα ISO δεν θα ήταν επομένως κατάλληλα για τη μέτρηση των μέγιστων επιπέδων εκπομπών που εκλύονται όταν ένα τσιγάρο χρησιμοποιείται σύμφωνα με τον προορισμό του.

- 15 **Τέταρτον**, σε περίπτωση που τα πρότυπα ISO δεν είναι κατάλληλα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν, ενδεχομένως, επιτρέπεται να εφαρμοσθεί κάποια άλλη μέθοδος μέτρησης και αν η μέθοδος αυτή μπορεί να αντιστασθεί στους παραγωγούς καπνού. Πράγματι, οι παραγωγοί καπνού υποχρεούνται να εφαρμόζουν τα πρότυπα ISO. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί πώς συμβιβάζονται τυχόν νέες υποχρεώσεις με τις αρχές της σαφήνειας του νόμου και της ασφάλειας δικαίου. Σε συνάρτηση με το ζήτημα αυτό, τίθεται το ζήτημα αν οι ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες για τους παραγωγούς καπνού θα μπορούσαν να δικαιολογηθούν από τον σκοπό της επίτευξης υψηλού επιπέδου προστασίας της δημόσιας υγείας τον οποίο επιδιώκει η οδηγία. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί επίσης να διευκρινισθεί αν τα κράτη μέλη, και επομένως όχι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 3, της οδηγίας, μπορούν να θεσπίζουν από μόνα τους αυτή τη μέθοδο μέτρησης και να την αντισταθούν στους παραγωγούς καπνού. Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης πώς συμβιβάζεται τούτο με τον σκοπό της (μέγιστης) εναρμόνισης και της διευκόλυνσης της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς για τα προϊόντα καπνού την οποία επιδιώκει η οδηγία, καθώς και αν τούτο συνάδει με το άρθρο 24 της οδηγίας αυτής όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία.
- 16 **Πέμπτον**, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν τα μέγιστα επίπεδα εκπομπών που καθορίζονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, εξακολουθούν να ισχύουν όταν πρέπει να εφαρμοσθεί διαφορετική μέθοδος μέτρησης. Επομένως, το ζήτημα που τίθεται είναι αν υφίσταται αλληλεξάρτηση μεταξύ των προτύπων ISO του άρθρου 4, παράγραφος 1, αφενός, και των μέγιστων επιπέδων εκπομπών του άρθρου 3, αφετέρου, και αν επιτρέπεται στα κράτη μέλη να καθορίζουν από μόνα τους εναλλακτικά μέγιστα επίπεδα εκπομπών, εν ανάγκη μόνον προσωρινά, και να τα αντισταθούν στους παραγωγούς καπνού και πώς τούτο συμβιβάζεται με τον

σκοπό της (μέγιστης) εναρμόνισης και της διευκόλυνσης της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς.

- 17 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η οδηγία προβλέπει τη δυνατότητα μείωσης των μέγιστων επιπέδων εκπομπών και προσαρμογής των μεθόδων μέτρησης (βλ. άρθρο 3, παράγραφος 2, και άρθρο 4, παράγραφος 3). Από κανένα στοιχείο δεν συνάγεται ότι δεν μπορούν να εφαρμόζονται ανεξάρτητα η μια από την άλλη. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στην αιτιολογική σκέψη 51 της οδηγίας. Ελλείψει αλληλεξαρτήσεως, τα μέγιστα επίπεδα εκπομπών του άρθρου 3, παράγραφος 1, μπορούν συνεπώς να εξακολουθήσουν να ισχύουν πλήρως κατά την εφαρμογή εναλλακτικής μεθόδου μέτρησης.
- 18 **Έκτον**, σε περίπτωση που τα πρότυπα ISO δεν είναι κατάλληλα για τη μέτρηση των μέγιστων επιπέδων εκπομπών και μπορεί να αντικαθί στους παραγωγούς καπνού εναλλακτική μέθοδος μέτρησης, χωρίς να είναι ακόμη σαφές ποια είναι η μέθοδος αυτή και ποια αποτελέσματα θα επιφέρει, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τις συνέπειες που πρέπει να επέλθουν λόγω του γεγονότος αυτού στο ενδιάμεσο διάστημα, ιδίως, αν τα τσιγάρα που επί του παρόντος πωλούνται στις Κάτω Χώρες θα πρέπει να αποσυρθούν προσωρινά από την αγορά.
- 19 **Τέλος**, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί αν οι παραγωγοί καπνού έχουν δικαίωμα σε μεταβατική περίοδο προκειμένου να προσαρμοσθούν, ενδεχομένως, σε εναλλακτική μέθοδο μέτρησης και/ή σε εναλλακτικά μέγιστα επίπεδα εκπομπών.